

İÇİNDEKİLER

MİLLÎ FOLKLOR DERGİSİ : Ne	
Lüzum Vardı?	1
YOZGATLI HÜZİNİN HİZBİ	
MAHLASLI BİR ŞİİRİ.	3
PROF. DR. SAİM SAKAOĞLU : Bazı	
Aydınlarımıza Bir Türlü Sevdiremediği-	
miz Halk Edebiyatımız.	4
Prof. Dr. DURSUN YILDIRIM: Sözlü	
Gelenek Kültürü	6
TÜRKER EROĞLU : Sahnelenen	
Halk Oyunlarının Çoğu Uydurma	
mi?	8
MUSTAFA TATÇI : İslamî Türk	
Edebiyatında Türlerle İlgili Bazı	
Problemler.	11
M. ÖCAL OĞUZ : Yunus Emre Neden	
Kalıcıdır?	14
ALİ RAHMAN'DEN BİR ŞİİR:	
Yar Aşkındır Bar Aşkındır.	16
MURAT KARABULUT : Kıbrıs	
Folkloru Mu Kıbrıs Türk Folkloru	
Mu?	17
YENER ALTUNTAŞ: Kuzey	
Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde	
Giyim-Kuşam	19
REYHAN'DEN BİR ŞİİR:	
Tekellüm:	20
HALİL KARABULUT'TAN BİR	
ŞİİR: Vahdet	20
AHMET ÇAKIR : Kuzey Kıbrıs	
Türk Cumhuriyeti Halk	
Oyunları	21
NACİYE YILDIZ: Folklor Derlemele-	
rinde Dikkat Edilmesi Gereken	
Hususlar.	23
EMİNE KIRCI: Bilinmeyen Bir Halk	
Şairi: Aşık HÜSEYİN.	25
DERTLİ'DEN BİR ŞİİR.	26
KATİBİ'DEN BİR ŞİİR.	26
HATİCE OKTAY: Samsun'un	
Aydoğdu Köyünde Derlenen	
Maniler.	27
ŞEKÜR TURAN: Uygur Halk Koşak-	
ları.	29
ALİ YAKICI: I. Milletlerarası Türk	
Halk Edebiyatı ve Folklor Kongresinin	
Ardından.	30

NE LÜZUM VARDI?..

"Türkiye'de folklor çalışmaları -Cumhuriyetin ilk yıllarıyla kıyaslandığında- günümüzde daha teknik cihazlarla ve ilmi metotlarla yapılmaktadır. Ancak bu çalışmaların yayımlandığı dergi ve kitap sayısı o yılların çok gerisindedir."

Piyasada çeşitli konularda yayım yapan yüzlerce dergi varken ve bunların en ağırbaşlıları, en imkânları fazla olanları tirajlarını 2500'ün üzerine çıkaramazken "doymuş bir toplum"da yeni bir dergiye ne lüzum vardı? ..

Bu soruyu kendimize enine-boyuna sorup düşündükten sonra, elinizde bulunan ilk sayımızla yayım hayatımıza başladığımızı göre, okuyucularımızı ilk önce "lüzumumuza" inandırmanızı varolmaya devam edebilmemiz için asgarî şarttır:

Folklor, dünyada ve bizde geçen asrın ortalarından itibaren şekillenen yeni bir ilimdir ve geçen zaman içerisinde elde edilen malzemelere bakılarak alanı ve mahiyeti kavranmaya çalışılmaktadır. Geçen asırda folklorla meşgul olanlar işe; türkü, masal, hikâye. . . gibi sözlü edebiyat mahsullerinden başlamışlar, bu hareket noktası onları, folklorun "sözlü edebiyat mahsulleri" olarak kavranması ve tarif edilmesi neticesine götürmüştür. Bir kısım folkloreu ise, bu kavramın "folk" ve "lore" kelimelerinden meydana gelmiş olmasını hareket noktası alarak, onu "halkın ilmi" şeklinde tarif etmişler; böylece, halk'a ait her türlü maddi-manevi pratik, folklorun faaliyeti alanı içerisine almışlardır. Bu tarif "halk" kavramının da tarifini zarurî kılmış, yapılan tarifler ise, müştereken kabul edilmediği gibi, folklorun alanı konusunda da şiddetli tartışmalara yol açmıştır. ¹

Türkiye'de yakın zamana kadar bazı çevrelerde halk kavramından "cahil, fakir, köylü" gibi sıfatların sahibi gelir seviyeleri düşük insanlar anlaşılmış, folklor da bunların hayatlarını -edebiyatları, inançları, maddî-manevî kültür unsurlarıyla- inceleyen ilim ve bu ilme ait malzeme olarak düşünülmüştür. Bu halk ve folklor anlayışı bazı siyasî çevrelerde istismar konusu olarak ele alınmış; eşeğinin sırtında tabakasından tütün saran köylü, kucagında bebeğiyle tarlada çalışan kadın, inşaatlarda çalışan amele folklorla malzeme vermeye hak sahibi olarak görülürken; arabasında filtreli sigara içen şöfor, bürosunda daktilo yazan memur, ameleye iş veren taşaron veya müteahhit, halk kavramının dışında telakki edilerek, çarpık bir folklor anlayışı ile sun'î bir tabakalaşma körüklenmeye çalışılmıştır. Hatta bu hususta daha ileri fikirler ortaya konularak, folklor mahsullerinin en dikkate değer özelliği olarak din, millet hududu tanımayan beşerî unsurlar taşıması gösterilmiştir.

Bunun yanında, folklor, milli kültür kavramı içerisinde kaba-saba, kültürel yönden yetişmemiş grupların ortaya koyduğu alt kültür malzemeleri olarak da düşünülmüş, Fuzulî'nin Leyla ve Mecnun'u karşısında Şah İsmail masalının, Baki'nin şiiri karşısında Dadaloğlu'nun, Ebussuud karşısında beктаşi babalarının tutunamayacağı gibi fikirler, böyle bir bakış açısının neticesi olarak ortaya atılmıştır.²

Folklor ve folklor mahsulleri hakkındaki bu kanaatler, folklorun milli kültür denilen pekçok unsurdan oluşan birikimin gelişim içinde bir milletin çeşitli grupları tarafından farklı ölçülerde yaşanan verilerinin varyantlarına ve bu verileri inceleyen ilme verilen isim³ olduğunu farkedememekten kaynaklanmaktadır. Eğer bu nokta farkedilmiş olsaydı, milli kültürü tarif ederken Baki ile Dadaloğlu'yu karşılaştırmaya ve birinin diğerine üstünlüğünü iddia etmeye hiç lüzum olmayacaktı.⁴

Folklorun mahiyeti ve lüzumu Türkiye'de yeterince kavranamamıştır.

Folklorla -detayların içerisinde kaybolmadan, bütünü görerek- yukarıdaki tarif çerçevesinde bakan ilim adamlarının sayısı bir elin parmaklarını geçemeyecek kadar azdır. Bu derginin varoluş maksatlarından biri olarak, bu ilim adamlarının da fikirlerinden istifade ile folklorun asıl anlaşılması gerekeni, folklor araştırmalarına ve bu konuya sempati duyanlara iletme zarureti de gözden uzak tutulmamalıdır.

Cumhuriyetin kuruluşundan sonra, başta Halkevleri olmak üzere, Halk Bilgisi Derneği v.b. gönüllü teşekküller ve şahıslar folklor malzemelerinin derlenmesinde büyük hizmetler görmüşler; birçok vilayetimizde çıkarılan Halkevleri dergilerinde kıymetli malzemeler yayımlanmışlardır. Daha sonraki yıllarda çıkan Türk Folkloru Araştırmaları, Sivas Folkloru, Türk Folkloru, . . . (Burada folklor konusunda yayım yapmış bütün dergileri saymamız yersizdir.) gibi dergiler folklor malzemelerini yayımlamaya devam etmişlerse de bugün bu dergiler de yayım hayatlarını doldurmuşlardır.

Türkiye'de folklor çalışmaları -Cumhuriyetin ilk yıllarıyla kıyaslandığında- günümüzde daha teknik cihazlarla ve daha ilmi metodlarla yapılmaktadır. Ancak, bu çalışmaların yayımlandığı dergi ve kitap sayısı o yılların çok gerisindedir.

Bugün, çok mahdut imkânlarla birkaç vilayetimizde uzun aralıklarla çıkarılarak yaşatılmaya çalışılan ve folklorla da yer veren birkaç dergi hariç tutulursa, büyük ekseriyetle folklor malzemeleri, Milli Folklor Araştırma Dairesi'nin yılda bir veya azami iki defa çıkardığı "Türk Folkloru Araştırmaları" ve "Türk Folklorundan Derlemeler" adlı yıllıklarda yayımlanabilmektedir.

İşte, yukarıdan beri sayageldiğimiz bu ve benzeri sebepler, bizi bu mesuliyetli vazifeye sevketti. Bu derginin yayım hayatına başlamasıyla, istismar edilen folklorun milli kültürle bütünleştirilmesi, sağduyu sahibi aydınların yukarıdaki tarifte ifadesini bulan bir folklor anlayışında birleştirilmesi ve folklor malzemelerinin derli toplu ve uzun soluklu bir dergi vasıtasıyla ilgililerine